

UiO : Nordisk institutt for sjørett
Det juridiske fakultet

Førsteamanuensis Ivar Alvik

Petroleumskontrakter: Ansvar og forsikring – del I

UiO : Nordisk institutt for sjørett
Det juridiske fakultet

Oversikt over temaet – NF art. 29-30

- Ansvar for fysisk beskadigelse av ting eller personer
 - Beskadigelse av kontraktsgjenstanden før levering – art. 29
 - Beskadigelse av partenes eiendom eller personell – art. 30.1 og 30.2
 - Skader påført tredjemenn – art 30.3 og 30.4
- Partenes plikt til å tegne forsikringer
 - Selskapets pliktige forsikringer – art 31.1
 - Leverandørens pliktige forsikringer – art 31.2

Problemstillingen: kontraktmessig allokering av beskadigelsesrisiko

- Eget ansvarsregime som tilsidesetter alminnelige ansvarsregler:
 - Bakgrunnsrettens utgangspunkt: ansvar utenfor kontrakt (mao culpa) – fokus på den skadevoldende handling
 - Utgangspunktet under petroleumskontraktene: tapet skal bli hvor det rammer - ”knock-for-knock”
 - Allokering basert på risikosoner

Premisser og begrunnelse for ansvarsreguleringen

Premisser og begrunnelse for ansvarsreguleringen (forts.)

- Det vil oppstå skader – men vanskelig/umulig å forutberegne skadeomfang
- Økonomiske tap som følge av skader kan være svært omfattende – eks. DW Horizon
- M a o – regulært forsikringsbehov

Formål og system: sammenhengen med forsikringsreglene

- Grunnforutsetning: alle tap og kostnader som følge av skader skal dekkes gjennom forsikring
- Allokering av forsikringsplikt i forkant istedenfor skadeansvar i etterkant
 - Allokering av skaderisikoen der den rammer
 - Plikt til å forsikre egen risikosone
- Formål: skape forutberegnelighet mht skaderisikoen og begrense tapseksposering

3 hovedelementer:

- Allokering av risiko basert på risikosoner
- Ansvarsregulering som tilsidesetter alminnelige ansvarsregler
 - Samt plikt til videreføring i egen risikosone
- Forsikringsplikt

Risikoallokeringen: ”Familiesonene”

Risikozonene: hovedprinsipper

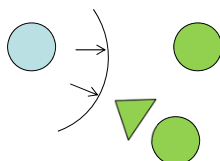
- Leverandørens risikosone:
 - Kontraktsgjenstanden inntil levering
 - Skader på "Leverandørgruppens" personell og eiendom
 - Skader påført tredjemenn før utløp av garantitiden og inntil ansvarsbegrensning
- Selskapets risikosone
 - Kontraktsgjenstanden fra levering
 - Skader på "Selskapsgruppens" personell og eiendom
 - Skader påført tredjemenn etter utløp av garantitiden og utover det som dekkes av selskapet

Ansvarsreguleringen

- Hovedinnhold – avskjæring av ansvar uavhengig av skyld eller ansvarsbetingende forhold i noen form
- Rettslig gjennomføring:
 - Ansvarsfraskrivelse
 - Avkall på regress
 - Plikt til skadesløsholdelse
- Separat forpliktelse til videreføring innad i 'familiesonen'

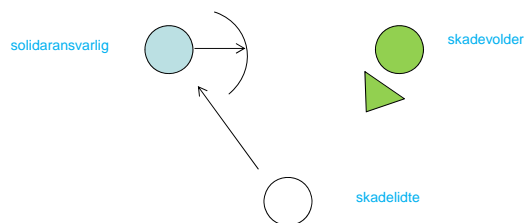
Ansvarsfraskrivelse

- Avkall på rett til å rette erstatningskrav mot den andre parten og deltagere i dennes 'familie' som følge av egen skade

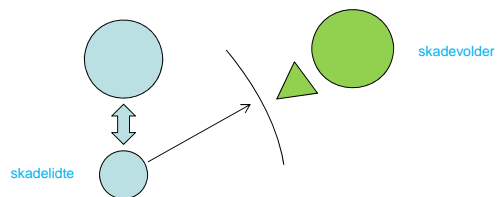
Regressavkall

- Avkall på regress ved solidaransvar etter alminnelige erstatningsregler

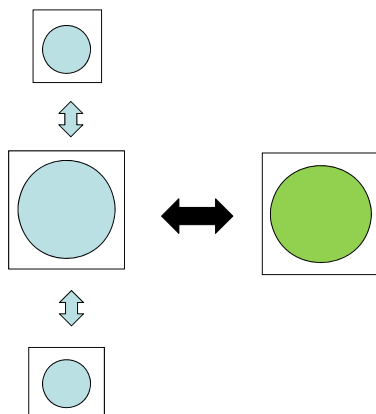

Plikt til å sørge for gjennomgående ansvarsfraskrivelser

- Plikt til å sørge for at alle selskaper i egen familiesone godtar tilsvarende ansvarsfraskrivelser

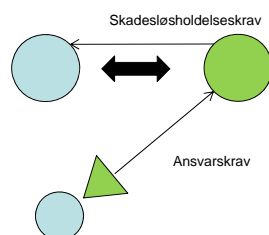

'Knock-for-knock'-kjeden – skaden blir hvor den rammer

Hvor ansvar likevel blir påført - skadeløsholdelse

- Plikt til å holde den annen part skadeløs ved ansvar som følge av skade i egen risikosone

- Typisk tilfelle: tredjemann eller egen ansatt holder den andre parten ansvarlig i h t alm ansvarsregler

Forholdet til forsikringsreglene

- Utgangspunktet – plikt til å forsikre mot skader innenfor egen risikosone
 - Plikt til å sørge for at assurandøren gir avkall på regress mot skadevolder
 - Plikt til å sørge for medforsikring
- Grunnleggende synspunkt – alle tap som følge av skader skal dekkes av en aktuell forsikring

Gjennomskjæring av ansvarsreguleringen på grunnlag av avtalesensur

- Utgangspunkt i h t avtalereguleringen – vanntett ansvarssystem uten unntak
- Alminnelig utgangspunkt etter norsk rett – ikke adgang til ansvarsfraskrivelse ved egen grov uaktsomhet og forsett
 - NL 5-1-2 'lov og ærbarhet'
 - Avtl. § 36 – Rt 1994 s. 626

Gjennomskjæring (forts.) – sentrale hensyn og hovedregel

- Sentrale hensyn
 - Profesjonelle parter
 - Gjennomtenkt og forhandlet ordning
 - Forhold til forsikring

➤ Høy terskel for avtalesensur

Gjennomskjæring (forts.)

- Avtl § 36; hvor langt opprettholdes forsikringsdekningen ved grov egenskyld?
 - Kaasen: kun gjennomskjæring ved utvist forsett fra ledelsen
 - FAL § 4-9/d: [LOV-1989-06-16-69 :d/ Lov om forsikringsavtaler \(forsikringsavtaleloven\)](#).
- NL 5-1-2 – moralske og offentlige hensyn relatert til konsekvenser av egne handlinger (prevensjonshensynet)
- Tilsier gjennomskjæring ved grov forsømmelse på ledelsesnivå
 - Konkrete spørsmål; hvem skal selskapet identifiseres med, og hva slags skyld aktualiserer gjennomskjæring?

Identifikasjonsspørsmålet:

- Utgangspunkt – fraskrivelse av ansvar for underordnede ansattes handlinger er legitimt
- Men identifikasjon med toppledelsen – styret, og daglig leder, konsernledelsen mv
- Mer tvilsomt – prosjektledelse, reelt ansvarlige med stor grad av frihet?
- Betydningen av selskapsstruktur?

Skyldgraden

- Tradisjonelt utgangspunkt – forsett og visse former for grov uaktsomhet
 - Forsett mht skadefølge eller kontraktsbrudd?
 - Forholdet mellom forsett og bevisst, hensynsløs uaktsomhet?
- Uklare begreper – avgjørende må være om det foreligger grovt klanderverdig og hensynsløs atferd

Gjennomskjæring – konklusjoner

- Høy terskel for rimelighetssensur etter avtl § 36
- Trolig ansvarsgjennomskjæring ved hensynsløs, bevisst uaktsomhet og forsett på ledelsesnivå